

ROMÂNIA
Avocatul Poporului

Str. George Vraca nr. 8, Sector 1, București
www.avp.ro

Tel.: +40-21-312.71.01, Fax: +40-21-312.49.21, E-mail: avp@avp.ro
Tel. dispecerat: +40-21-312.71.34, E-mail: petitii@avp.ro

Domnului Eduard MIRIȚESCU,
Pentru Inspector General, împuternicit adjunct al inspectorului general
Chestor de poliție

RECOMANDARE

Nr. 43 din 5 APR 2021 2021

referitoare la elaborarea unei proceduri în ceea ce privește persoanele fără adăpost

Pe site-ul oficial al cotidianului de presă Brașov Metropolitan, în data de 26 iunie 2020, este publicat un articol intitulat „În timp ce autoritățile promet modernizarea Gării Brașov, tunelul pietonal subteran devine un pericol public”, conform căruia sunt prezentate următoarele aspecte: porțiuni din tencuiala din tavan a clădirii Gării Brașov se pot prăbuși oricând peste călătorii care trec; Gara Brașov este neîngrijită, murdară, sunt infiltrații de apă în plăcile de beton; Gara Brașov și chioșcurile din incintă au devenit un refugiu pentru oamenii străzii.

Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu, în temeiul art. 16 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, prezentul demers fiind întemeiat pe prevederile art.22 și art.31 din Constituția României, privind dreptul la viață și la integritate fizică și psihică și dreptul la informație și a întreprins demersuri la Regionala Brașov C.F.R. S.A., la Secția regională de poliție transporturi Brașov din cadrul Poliției Române, la Poliția Locală a Municipiului Brașov, la Direcția de Asistență Socială a Municipiului Brașov și la Consiliul Județean Brașov, și ulterior, la Ministerul Muncii și Protecției Sociale și la Poliția Română.

În ceea ce privește desprinderea bucăților de tencuială din Gara Brașov, a chioșcurilor nefuncționale și a reabilitării și modernizării Gării Brașov, au fost luate măsuri de către autoritățile competente. Singura problemă care primește doar o rezolvare „de moment” este cea a prezenței persoanelor fără adăpost în zona Gării Brașov, motiv pentru care demersurile au fost continuate.

Secția regională de poliție transporturi Brașov din cadrul Inspectoratului General al Poliției Române ne-a comunicat:

- cu privire la persoanele fără adăpost care frecventează zonele limitrofe Gării Brașov, **acestea sunt identificate având domiciliul în alte județe**, motiv pentru care pot fi cazate **doar o noapte** în cadrul Adăpostului de noapte Brașov;

- **nu există o procedură la nivelul Poliției Române** care este urmată în cazul identificării unor persoane fără adăpost, responsabilitatea înființării, organizării și administrării serviciilor sociale în acest domeniu intră în sarcina autorităților administrației publice locale;

- nu poate fi îngădită deplasarea persoanelor fără adăpost, întrucât orice persoană are dreptul constituțional la liberă circulație;

- prezența persoanelor fără adăpost în zona Gării Brașov se datorează și faptului că, *din lipsă de fonduri*, începând cu data de 21.02.2020, Regionala CFR Brașov a reziliat contractul cu societatea specializată de pază care presta servicii în acest obiectiv;

- șeful de secție a dispus închiderea și sigilarea chioșcurilor neînchiriate, până la desființarea definitivă a acestora, cu ocazia lucrărilor de reabilitare și modernizare;

- minim 2 polițiști pe tură asigură siguranța călătorilor care tranzitează Gara Brașov, cu scopul prevenirii faptelor antisociale, dar și a răspândirii și infectării cu SARS-CoV2;

Poliția Locală Brașov ne-a comunicat:

- sunt depuse eforturi maxime pentru ca fenomenul prezenței pe străzi a persoanelor fără adăpost să se diminueze;

- se acționează în mod regulat în zona Gării Brașov, fiind luate măsurile puse la dispoziție pentru reîntegrarea acestor persoane în societate;

- din nefericire, în ciuda eforturilor depuse, persoanele vulnerabile în cauză *refuză* să colaboreze cu instituțiile de protecție socială și aleg să se întoarcă pe străzi;

- pentru o rezolvare reală a problemei este necesară *o colaborare* între toate instituțiile abilitate ale statului;

- în ceea ce privește procedura urmată, polițiștii locali identifică persoana (prin legitimare și verificare în Baza Națională de date a persoanei), în baza unei declarații de consimțământ, aceasta putând fi condusă fie la Centrul de persoane fără adăpost, fie la sediile unor fundații caritabile, unde beneficiază de sprijinul necesar (hrană caldă, asistență medicală, haine);

- atunci când persoana fără adăpost are ultimul domiciliu pe raza altei localități decât cea a Municipiului Brașov, *polițistul local o îndrumă să se deplaseze la adresa de domiciliu*.

Direcția de Asistență Socială Brașov ne-a precizat, faptul că responsabilitatea înființării, organizării și administrării serviciilor sociale pentru persoanele fără adăpost aparține fiecărei unități administrativ-teritorială. În Municipiul Brașov, în subordinea Direcției de Asistență Socială Brașov sunt două centre: Adăpostul de Noapte (care oferă pentru persoanele din alte localități *o noapte de cazare*) și Centrul rezidențial pentru persoane fără adăpost care oferă cazare pentru 2 ani maxim, persoanelor care au avut ultimul domiciliu în Municipiul Brașov.

Poliția Române - Ministerul Afacerilor Interne comunică următoarele:

- structurile de poliție nu au competențe specifice în gestionarea problematicii persoanelor fără adăpost, potrivit Legii nr.218/2002 privind organizarea și funcționarea Poliției Române, republicată;

- colaborarea cu polițiștii locali pe această problemă se realizează prin prisma protocoalelor de colaborare încheiate între primăriile municipale și inspectoratele județene de poliție în baza Legii nr.218/2002 și a Legii nr.155/2010 privind Poliția Locală, republicată;

- serviciile și birourile județene de Poliție Transporturi desfășoară *acțiuni comune* împreună cu Poliția Județeană și implicit cu Poliția Locală, pentru menținerea unui climat de ordine și siguranță publică în zona stațiilor de căi ferate, nemaifiind necesară elaborarea unei proceduri în acest sens;

- polițiștii acordă sprijin pentru identificarea persoanelor fără adăpost, ori de câte ori situația o impune și dispune măsuri legale atunci când acestea devin victime sau autori de fapte ilegale, fiind astfel sancționate contravențional sau cercetate penal;

- din practica Secției Regionale de Poliție Transporturi Brașov, rezultă că pentru persoanele fără adăpost identificate pe raza Municipiului Brașov, dar care au domiciliul în altă localitate/alt județ, se oferă cazare peste noapte în cadrul Adăpostului de Noapte, persoanele identificate fiind transportate de poliție la centru, la cererea acestora.

Ministerul Muncii și Protecției Sociale comunică următoarele:

- conducerea adăpostului de noapte asigură comunicarea și colaborarea permanentă cu serviciul public de asistență socială de la nivelul primăriei și de la nivel județean, cu alte instituții publice locale și organizații ale societății civile;

- convențiile de colaborare, protocoalele de colaborare și procedurile operaționale elaborate de instituțiile publice ar trebui să includă detalii cu privire la modalitatea de comunicare/de referire/ de monitorizare astfel încât să fie respectată legislația în vigoare;

- măsurile de incluziune socială destinate persoanelor fără adăpost sunt prevăzute de *Strategia Națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei pentru perioada 2015-2020* și Planul de acțiuni aferent, ambele aprobate prin H.G.nr.383/2015: asigurarea unui inventar și control mai responsabil al așezărilor informale; evaluarea numărului de persoane fără adăpost la nivel național; stabilirea unei clasificări a persoanelor fără adăpost potrivit cronologiei acestei stări (durata de timp în care persoana a fost fără adăpost), evaluarea cauzelor și a nevoii de intervenție; crearea unui sistem pentru înregistrarea și monitorizarea continuă a persoanelor fără adăpost în colaborare cu întregul spectru al instituțiilor publice, ONG-uri etc.;

- prin proiectul „Fiecare om contează!”, MMPS își propune: dezvoltarea unei metodologii de identificare a persoanelor fără adăpost, reprezentarea geo-spațială a acestora, diagnoza nevoilor acestora; realizarea unui raport de analiză cantitativă și calitativă a datelor culese din teren, însoțit de recomandări privind serviciile oferite persoanelor acestui grup.

Față de cele expuse, având în vedere următoarele:

Competențele cu privire la această categorie de persoane „extrem de vulnerabilă” – așa cum rezultă și din răspunsul MMPS – *sunt divizate* între mai multe autorități ale administrației publice, centrale sau locale. Astfel, dacă persoana fără adăpost este identificată în perimetrul unei gări (spații feroviare), competența identificării sale aparține Poliției Transporturi din cadrul Poliției Române; dacă persoana fără adăpost este identificată în proximitatea gării, Poliția Locală a localității (dacă există) sau Poliția Română sunt alternativ, competente. Politica socială de protecție a persoanelor fără adăpost și de incluziune socială aparține direcțiilor de asistență socială și MMPS.

- potrivit art.6 lit.d) din *Legea nr.155/2010, republicată*, poliția locală este obligată să acționeze pentru identificarea persoanelor fără adăpost și încredințarea acestora serviciului public de asistență socială.

Cu toate acestea, din răspunsurile care ne-au fost comunicate, rezultă faptul că persoana fără adăpost este îndrumată de către polițistul local spre serviciul de asistență socială, doar dacă are/a avut ultimul domiciliu în localitatea respectivă, iar, în caz contrar, persoana este doar îndrumată să se deplaseze în localitatea de domiciliu. Așadar, deși există o colaborare între direcția de asistență socială și poliția locală **din aceeași localitate**, se constată *o lipsă* a colaborării dintre autoritățile administrației publice locale care aparțin unor unități administrativ-teritoriale **diferite**, care ar facilita comunicarea de exemplu, a poliției locale care a identificat o persoană fără adăpost, cu serviciul de asistență socială al localității de care aparține/a aparținut aceasta, fapt care ar conduce, de exemplu, la posibilitatea efectuării unei anchete sociale, pentru determinarea condițiilor de trai ale persoanei respective.

De asemenea, considerăm că criteriul ultimului domiciliu este deseori *un criteriu formal*, care nu corespunde cu realitatea, persoana fiind „fără adăpost”. Potrivit art.6 lit.z) din *Legea nr.292/2011*, persoanele fără adăpost reprezintă „o categorie socială formată din persoane singure ori familii care, din motive singulare sau cumulate de ordin social, medical, financiar-economic, juridic ori din cauza unor situații de forță majoră, trăiesc în stradă, locuiesc temporar la prieteni sau cunoscuți, se află în incapacitate de a susține o locuință în regim de închiriere ori sunt în risc de evacuare, se află în instituții sau penitenciare de unde urmează ca, în termen de 2 luni, să fie externate, respectiv eliberate **și nu au domiciliu ori reședință** (s.n.)”.

- potrivit art.13 din *Legea nr.155/2010, republicată*, în cazul executării în comun cu unitățile Poliției Române a unor misiuni în domeniul menținerii sau asigurării siguranței publice, efectivele poliției locale acționează **sub coordonarea directă a Poliției Române**;

- potrivit art.22 din *Legea nr.218/2002 privind organizarea și funcționarea Poliției Române, republicată*, în plan teritorial unitățile de poliție cooperează cu prefectii, autoritățile

administrației publice locale, autoritățile judecătorești, serviciile publice deconcentrate ale ministerelor și ale celorlalte organe de specialitate ale administrației publice centrale, precum și cu reprezentanți ai comunității.

Cu toate acestea, rezultă o lipsă de cooperare între forțele de ordine și autoritățile administrative publice locale de care aparțin, întrucât, la nivelul Poliției Române (în special, al Poliției Transporturi feroviare, *nu există o procedură nu există o procedură comună încheiată între Poliția Română și autoritățile administrației publice locale ale unităților administrativ-teritoriale de care aparțin aceste persoane vulnerabile (primării, poliție locală, direcții/servicii de asistență socială)*) referitoare la persoanele fără adăpost, în scopul îndrumării și evaluării acestora, în situația identificării lor în incinta spațiilor feroviare (gări). Colaborările existente între Poliția Română, Poliția Locală și alte autorități ale administrației publice locale, sunt destinate menținerii sau asigurării ordinii publice, de aceea aceste acțiuni au efect sancționator, pe termen scurt, iar persoanele revin în scurt timp în aceeași situație.

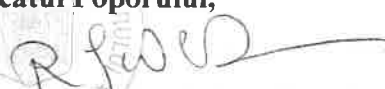
Așadar, este necesară elaborarea unei proceduri în ceea ce privește îndrumarea și monitorizarea persoanelor fără adăpost, cât și colaborarea cu autoritățile administrației publice locale de care acestea aparțin, în scopul evaluării cauzelor vulnerabilităților acestei categorii de persoane, dar și a luării măsurilor de protecție necesare.

În acest context, în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituția României și ale art. 15 alin.(1) lit.f), art.24 și art.26 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată;

Pentru realizarea scopului constituțional și legal al Avocatului Poporului și anume, apărarea drepturilor și libertăților persoanelor fizice în raporturile acestora cu autoritățile publice, Avocatul Poporului emite prezenta:

RECOMANDARE

1. Adjunctul Inspectorului General al Poliției Române – Împuternicit pentru Inspectorul General va analiza și va propune măsuri concrete cu privire la elaborarea unei proceduri care să aibă ca obiect îndrumarea și monitorizarea persoanelor fără adăpost, cât și colaborarea cu autoritățile administrației publice locale de care acestea aparțin, în scopul evaluării cauzelor vulnerabilităților acestei categorii de persoane, dar și a măsurilor de protecție necesare;
2. Adjunctul Inspectorului General al Poliției Române – Împuternicit pentru Inspectorul General va informa instituția Avocatul Poporului, cu privire la însușirea Recomandării și la măsurile dispuse.

Avocatul Poporului,

Renate Weber

București, 01 aprilie 2021